

Werkzame stikstof en het Mestdecreet

Vanaf 2016 is de landbouwer verplicht om het **bemestingsstelsel op basis van werkzame stikstof** toe te passen als systeem om de maximale bemestingsnormen te bepalen. In het verleden had de landbouwer de keuze tussen het systeem op basis van 'totale stikstof' of het systeem op basis van 'werkzame stikstof'. Vanaf 2016 moet dus elke landbouwer gebruik maken van het systeem op basis van werkzame stikstof.

Het principe van werkzame stikstof wordt ook gebruikt bij het berekenen van bemestingsadvies voor stikstof.

Bij het systeem van werkzame stikstof moeten **2 stikstofbemestingsnormen** worden gerespecteerd:

- Stikstofnorm voor dierlijke mest
- Stikstofnorm voor werkzame stikstof

De **stikstofnorm voor dierlijke mest** is een norm die uitgedrukt wordt in kg totale N uit dierlijke mest per hectare en per jaar. De norm voor dierlijke mest bedraagt normaal 170 kg N/ha, maar in sommige gevallen geldt een lagere norm (raadpleeg hiervoor het Mestbankloket). Daarnaast kan door aanvraag van derogatie de N uit dier-

lijke mest voor bepaalde teelten opgetrokken worden tot 200 of 250 kg N/ha. Voor de stikstofnorm dierlijke mest moet de totale N-inhoud van de mest meegeteld worden.

De **stikstofnorm voor werkzame N** is de som van de werkzame N afkomstig van dierlijke mest, andere meststoffen en kunstmest en wordt uitgedrukt in kg werkzame N per hectare en per jaar.

De tabel met de normen vindt u in de brochure Normen en richtwaarden op de website www.vlm.be of raadpleeg voor uw eigen situatie het **Mestbankloket**.

MAP5 gaat uit van een **bedrijfsbenadering**. Landbouwers kunnen in functie van de behoefte van de teelt en binnen de grenzen van de totale afzetruimte op het bedrijf op perceelsniveau meer meststoffen toedienen dan de bemestingsnormen toelaten. Er kan met andere woorden worden afgeweken van de perceelsspecifieke bemestingsnormen zolang de normen op bedrijfsniveau niet worden overschreden. Er mag echter nooit meer dan 2x de stikstofnorm (werkzaam en dierlijk) toegediend worden op een individueel perceel.

Een uitzondering hierop zijn de percelen gelegen in specifieke zones met bemestingsbeperkingen (grondwaterwin-gebieden type 1, percelen waar 2 GVE regeling van toepassing is en percelen met een beheerovereenkomst met bemestingsbeperking). Op deze percelen wordt de hoeveelheid nutriënten op perceelsniveau beperkt tot de hoeveelheid die is vastgelegd in het Mestdecreet (zie art. 13, §9).

Bij de norm werkzame N moet u rekening houden met de **werkingscoëfficiënt** van de verschillende meststoffen, of anders gezegd, de verhouding van de werkzame N ten opzichte van de totale N. Mengmest bevat meer werkzame N dan stalmest, waardoor de werkingscoëfficiënt van mengmest (60%) groter is dan die van stalmest (30%). Alhoewel de werkingscoëfficiënten voor elke mestsoort verschillend zijn, wordt in het Mestdecreet gewerkt met gemiddelden. Voor kunstmest geldt een werkingscoëfficiënt van 100%, omdat alle stikstof in kunstmest aanwezig is onder de vorm van minerale stikstof en dus werkzame N is. Tabel 1 toont de werkingscoëfficiënten voor de verschillende soorten meststoffen die vastgelegd werden in het Mestdecreet.

Men moet dus steeds de omrekening maken naar de werkzame N van een bepaalde mestsoort. Tabel 2 geeft de samenstelling van verschillende mestsoorten weer, inclusief het gehalte aan werkzame N dat berekend werd met de werkingscoëfficiënten uit tabel 1.

WERKINGSCOËFFICIËNTEN VAN VERSCHILLENDE MESTSOORTEN

MESTSTOF	Werkingscoëfficiënt %
	= % werkzame N t.o.v. de totale inhoud aan N
• Kunstmest (incl. spuiwater uit zure water), spuistroom en effluënten	100
• Vloeibare dierlijke mest en andere meststoffen (incl. spuiwater uit biologische water), uitgezonderd spuistroom en effluënten	60
• Vaste dierlijke mest en boerderijcompost	30
• Stikstof van rechtstreekse uitscheiding bij begrazing	20
• Gecertificeerde gft- en groencompost	15

Tabel 1: Werkingscoëfficiënten van verschillende mestsoorten zoals vastgelegd in het Mestdecreet

De **BASsistent Balanssimulator** helpt u om de mestbalans voor uw bedrijf te berekenen en een bemestingsplan voor uw percelen op te maken. U kan de BASsistent Balanssimulator jaarlijks downloaden op de website www.vlm.be. Als u hierover meer uitleg wenst, kunt u contact opnemen met de dienst Bedrijfsadvies van VLM.

RICHTWAARDEN

Mestcode	Diersoort	Vorm	N (kg/ton)	Nwz (kg/ton)	P ₂ O ₅ (kg/ton)	dichtheid (ton/m ³)
1	Runderen	G	4,0	2,40	0,2	1,0
2	Runderen	M	4,8	2,88	1,4	1,0
3	Runderen	V	7,1	2,13	2,9	0,8
4	Mestkalveren	M	3,0	1,80	1,3	1,0
Varkens						
8	Zeugen en biggen	G	2,0	1,20	0,9	1,0
9	Zeugen en biggen	M	4,4	2,64	2,9	1,0
10	Zeugen en biggen	V	7,5	2,25	9,0	0,8
11	Mestvarkens	G	5,8	3,48	0,9	1,0
12	Mestvarkens	M	8,1	4,86	5,0	1,0
13	Mestvarkens	V	7,5	2,25	9,0	0,8
14	Mestvarkens (brijbakken)	M	9,2	5,52	4,9	1,0
499	Biggen van 7 tot 20 kg	M	6,7	4,02	4,0	1,0
657	Mestvarkens laagfosforvoeding	M	8,1	4,86	4,5	1,0
Pluimvee						
690	Slachtkuikens	V	27,1	8,13	14,1	0,5
691	Leghen kooi - rechtstreeks mestafvoer	VV	22,7	6,81	14,3	0,8
692	Leghen kooi - mestopslag in loods	VV	26,9	8,07	21,3	0,8
693	Leghen kooi - mestopslag in loods + droging	VD	31,5	9,45	28,5	0,6
694	Leghen scharrel of voliere	V	19,8	5,94	27,4	0,5
695	Leghen ouerdier	V	19,8	5,94	27,4	0,5
696	Opfok leghen kooi	VV	23,6	7,08	14,6	0,8
697	Opfok leghen scharrel of voliere	V	25,0	7,50	24,4	0,5
698	Opfok slachtkuikenouerdieren	V	19,8	5,94	26,2	0,5
699	Slachtkuikenouerdieren	VD	20,9	6,27	31,8	0,6
22	Ander pluimvee	V	17,4	5,22	19,3	0,5
23	Eenden	V	11,0	3,30	14,0	0,8
andere dier- soorten						
24	Schapen	V	8,3	2,49	3,5	0,8
25	Paarden	G	4,0	2,40	0,2	1,0
26	Paarden	V	5,0	1,50	3,0	0,7
27	Geiten	V	6,6	1,98	3,5	0,8
28	Nertsen	V	14,1	4,23	25,3	0,6
29	Nertsen	G	2,0	1,20	0,2	1,0
30	Konijnen	G	1,4	0,84	0,0	1,0
31	Konijnen	M	8,5	5,10	13,5	1,0
32	Konijnen	V	16,9	5,07	13,8	0,8
33	Konijnen in dieppitstal	V	13,4	4,02	12,7	0,7
Overige						
172	Champost	V	6,3	1,89	4,0	0,7

M: mengmest, G: gier, V: vaste mest, VV: vochtige, vaste mest, VD: vaste, gedroogde mest

Tabel 2: Richtwaarden voor de samenstelling en dichtheid van dierlijke mest, inclusief het berekende gehalte aan werkzame N (Nwz) met de waarden uit tabel 1

Dienst Bedrijfsadvies Regio Oost
 vestiging Hasselt 011/298801
 vestiging Herentals 014/258312
 vestiging Leuven 016/311834

Dienst Bedrijfsadvies Regio West
 vestiging Brugge 050/459012
 vestiging Gent 09/2448585

e-mailadres: bedrijfsadvies@vlm.be

